

ASMENS DUOMENŲ APSAUGOS NAUJIENŲ BIULETENIS

2010 m. rugpjūtis-rugsėjis Nr. 6 (33)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas, ERĮ – elektroninių ryšių įstatymas

VALSTYBINĖJE DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOJE

Dėl vaizdo stebėjimo mokykloje

Rugpjūčio pabaigoje spaudoje pasirodė straipsnių apie Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijoje montuojamą vaizdo stebėjimo sistemą. Vaizdą stebėti buvo ruošiamasi prie centrinių mokyklos durų, rūbinėje, sporto salėje, valgykloje, fojė, suaugusiųjų klasės mokymosi patalpose ir koridoriuose. VDAI mano, kad toks stebėjimas būtų pateisinamas tik prie centrinių mokyklos durų ir mokyklos teritorijoje. Visur kitur pakabintos kameros galėtų pažeisti vaikų, pedagogų ir kitų mokyklos darbuotojų teisę į privatumą.

VDAI pritaria Europos Sąjungos patariamiosios institucijos duomenų apsaugos klausimais - 29 straipsnio darbo grupės 2009 m. priimtai Nuomonei Nr. 2/2009 „Dėl vaikų asmens duomenų apsaugos (Bendrosios gairės ir konkretus mokyklų klausimas)“ (toliau – Nuomonė), kurioje nagrinėjami klausimai, susiję su vaikų asmens duomenų apsauga. Nuomonėje kalbant apie vaizdo stebėjimą, akcentuojama, kad įrengiant mokyklose šias priemones reikia būti ypač atsargiems. Tai reiškia, kad jas reikėtų įrengti tik tada, kai tai yra būtina ir kai nėra kitų, mažiau varžančių, priemonių tam tikslui pasiekti. Darbo grupės nuomone, klasių stebėjimas vaizdo kameromis gali varžyti ne tik mokinių mokymosi bei žodžio laisvę, bet ir mokymo laisvę. Poilsio zonų, sporto salių ir persirengimo kambarių stebėjimas taip pat gali pažeisti teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą. Taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad įrengiant minėtas priemones reikia atsižvelgti ne tik į mokinių, bet ir į mokytojų bei kitų mokyklos darbuotojų interesus.

Inspekcija norėtų atkreipti mokyklų dėmesį, kad prieš imantis diegti vaizdo stebėjimo priemones, reikia įvertinti kitus būdus saugumui užtikrinti. Pingančios technologijos neturėtų tapti priežastimi pažeisti vaikų ir mokytojų teisę į privatumą. Taip pat Inspekcija primena, kad nusprendus mokyklose ir kitose švietimo įstaigose diegti vaizdo stebėjimo sistemas privaloma įgyvendinti Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (ADTAI) įtvirtintus reikalavimus. Į visus klausimus susijusius su privatumu ir vaizdo stebėjimu gali atsakyti Inspekcijos specialistai, konsultacijos teikiamos kasdien, darbo valandomis.

Inspekcija šiuo klausimu kreipėsi į Švietimo ir mokslo ministeriją ir savivaldybių administracijas prašydama informuoti mokyklas, gimnazijas ir kitas švietimo įstaigas, kad prieš priimant sprendimus įrengti įstaigose vaizdo stebėjimo įrangą būtų apsvarstytos galimybės norimus tikslus pasiekti kitais būdais ir priemonėmis, o vykdant vaizdo stebėjimą tose patalpose ir teritorijose kur jis yra būtinas privalo būti įgyvendinti ADTAI įtvirtinti reikalavimai.

Diskusija dėl planuojamo vaizdo stebėjimo Vilniaus autobusuose ir troleibusuose

Šių metų rugsėjo 9 d. VDAI vyko diskusija dėl planuojamo vaizdo stebėjimo Vilniaus autobusuose ir troleibusuose. Diskusijoje dalyvavo Žmogaus teisių instituto, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato, UAB „Vilniaus autobusai“, UAB „Vilniaus troleibusai“ ir Inspekcijos atstovai.

Diskusijos metu buvo išklaudyta Vilniaus miesto savivaldybės, UAB „Vilniaus autobusai“ atstovų nuomonė dėl būtinumo įdiegti vaizdo stebėjimo priemones Vilniaus viešajame transporte. Planuojamas vaizdo stebėjimas, pasak Vilniaus miesto savivaldybės, UAB „Vilniaus autobusai“, UAB „Vilniaus troleibusai“ atstovų, padėtų apsaugoti keleivių, viešojo transporto įmonių turtą, keleivių ir vairuotojų sveikatą ir gyvybę, užtikrintų mandagų, pagarbų keleivių ir vairuotojų elgesį bei garantuotų, kad transporto priemonės liks švarios ir tvarkingos.

Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato atstovas pateikė nusikaltimų, nusižengimų ir kitų įvykių viešajame transporte statistiką. Inspekcijos ir Žmogaus teisių instituto atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad masinis vaizdo stebėjimas – t.y. vaizdo stebėjimas visose transporto priemonėse ir visomis darbo valandomis, pažeistų žmogaus, tiek keleivio, tiek vairuotojo, teisę į privatumą. Diskusijai baigiantis buvo nutarta, kad Vilniaus miesto savivaldybė kartu su viešojo transporto įmonėmis peržiūrės planuojamo vaizdo stebėjimo sąlygas ir pagalvos, ar nebūtų įmanoma minėtas problemas išspręsti kitomis priemonėmis, nereikalaujančiomis vaizdo duomenų tvarkymo, ar tikrai reikia visose transporto priemonėse diegti šią įrangą, ar užtektų stebėti tik tam tikrais maršrutais važiuojančius autobusus ir troleibusus. Be to, apsvartys galimybę vaizdo nuolat neįrašinėti, o įrašą daryti tik tada, kai atsitinka įvykis bei apsvartys būtinybę vykdyti vaizdo stebėjimą vairuotojo darbo vietoje.

Visi renginio dalyviai sutarė, kad diskusija tikrai buvo naudinga, ją reikia tęsti ir toliau.

Ar sąskaitas už komunalines paslaugas siunčiate uždaruose vokuose?

Iki šiol dar atsiranda nemažai paslaugų teikėjų, kurie sąskaitas už priskaičiuotas paslaugas ir įsiskolinimus iškabina daugiabučių namų laiptinėse.

Inspekcija dar 2006-2007 m. atlikusi komunalines paslaugas teikiančių bendrovių patikrinimus nurodė, kad sąskaitos už suteiktas paslaugas negali būti teikiamos atviru pavidalu, pvz., iškabinamos laiptinėse. Sąskaitas privaloma teikti uždaruose vokuose, ant kurių (arba specialiaame permatomame langelyje) turi būti pateikiami tik pašto paslaugoms suteikti būtini duomenys. Čia negali būti nurodomas asmens kodas, sąskaitos ar skolos sumos ir pan.

2009 m. sausio 1 d. įsigaliojusio naujos redakcijos ADTAI 30 straipsnio 7 dalis įtvirtina šią nuostatą. Joje nurodyta, kad bet kokie fiziniams asmenims siunčiami ar pateikiami spausdintiniai, rašytiniai informacinio pobūdžio pranešimai apie jiems suteiktas paslaugas, jų prievolės, sutarčių vykdymą, sąskaitas, darbdavio darbuotojui skirti atsiskaitymo lapeliai, individualūs komercinio pobūdžio pasiūlymai, kurių turinyje yra nurodomi asmens duomenys, įskaitant, tačiau neapsiribojant, duomenis apie asmens vardą ir pavardę, gyvenamąją vietą, sumokėtus ar nesumokėtus mokesčius, mokėtojo kodą ar numerį, atsiskaitomosios knygelės numerį, privalo būti pateikiami uždaru pavidalu, ant kurio gali būti tik pašto paslaugoms būtina informacija. Tokių pranešimų turinys gali būti matomas tik tam, kam adresuojamas pranešimas.

Vis dėlto iki šiol dar atsiranda nemažai paslaugų teikėjų, kurie sąskaitas iškabina daugiabučių namų laiptinėse. Taip pat asmens (skolininkų) duomenys būna viešai paskelbiami daugiabučių namų savininkų bendrijų susirinkimuose. Dažnai siunčiant laiškus dėl suteiktų paslaugų ir asmeniui turint įsiskolinimą kartais nurodomas jo statusas - „skolininkas“, kuris yra matomas pašaliniams asmenims. Vis dar pasitaiko ir tokių atvejų kai šalia adreso nurodomas asmens kodas ar kita pašto paslaugoms teikti nereikalinga informacija. Toks neatsargumas gali sukelti pavojų asmens duomenų saugumui. Inspekcija primena, jog įstatymuose numatyti reikalavimų privalu laikytis, o jų pažeidėjams gali būti surašytas administracinės teisės pažeidimo protokolas.

Pirmojo 2010 m. pusmečio VDAI konsultacijų statistika

Viena VDAI veiklų yra fizinių ir juridinių asmenų konsultavimas. Kasmet įvairiais klausimais, susijusiais su duomenų apsauga, Inspekcija suteikia vis daugiau ir daugiau konsultacijų.

Itin aktyvūs buvo 2009-ieji metai, kai įsigaliojus naujai ADTAI redakcijai bendras konsultacijų skaičius pasiekė 3696 ir Inspekcijos plane numatytas rodiklis buvo viršytas 48 proc. Pirmąjį šių metų pusmetį asmenų aktyvumas išlieka panašus į pernykštį – suteikta 1656-ios konsultacijos palyginus su 1706-iomis pirmąjį 2009 metų pusmetį. Pagrindiniai rūpimi klausimai yra dėl ypatingų asmens duomenų tvarkymo teisėtumo – 16,2 proc. konsultacijų, duomenų subjekto teisių įgyvendinimo ir atsakomybės už ADTAI pažeidimus, asmens

duomenų teikimo teisėtumo – po 15 proc. konsultacijų, pranešimo apie asmens duomenų tvarkymą ir asmens duomenų tvarkymo teisėtumo pasiskirsto po 14 proc. Klausimai, susiję su Inspekcijos kompetencija ir ADTAI taikymu sudaro 9 proc. visų Inspekcijos suteiktų konsultacijų.

Inspekcija pastebėjo, jog pastaruoju metu vėl padaugėjo konsultacijų dėl pasiūlymų pirkti juridinių asmenų duomenų bazes. Nors juridinių asmenų duomenų apsaugai ADTAI nėra taikomas, tačiau šių duomenų naudojimas tiesioginės rinkodaros tikslu privalo atitikti Elektroninių ryšių įstatymo nuostatas. Elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, naudoti tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentu ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimą, o tiesioginės rinkodaros pasiūlymai esamiems klientams gali būti siunčiami tik laikantis ERĮ nustatytų sąlygų.

Pirmojo 2010 m. pusmečio VDAI skundų ir pranešimų nagrinėjimo statistika

Skundų ir pranešimų nagrinėjimas yra viena svarbiausių VDAI veiklų. Pateikiame pirmojo 2010 metų pusmečio statistiką.

2010-ųjų I pusmetis buvo itin aktyvus – buvo išnagrinėti 135 asmenų skundai bei pranešimai – tik 31 skundu mažiau nei per visus 2009-uosius, kai buvo išnagrinėti 166 skundai ir pranešimai. Dažniausiai buvo skundžiamasi dėl asmens duomenų tvarkymo tiesioginės rinkodaros tikslais neturint duomenų subjekto sutikimo – 36 proc. skundų, dėl valstybės registru – 14 proc. skundų, dėl neteisėto skolininkų duomenų tvarkymo 11 proc. skundų ir dėl duomenų subjekto asmens kodo panaudojimo 8 proc. Trys ketvirtadaliai pareiškėjų skundžiasi dėl pažeidimų, kuriuos padaro privatus sektorius.

Inspekcija pastebėjo, jog pastaruoju metu padaugėjo skundų dėl nepageidaujamų reklaminių elektroninių pranešimų siuntimų tiesioginės rinkodaros tikslais neturint duomenų subjekto sutikimo. ERĮ nurodyta, kad elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, naudoti tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama tik gavus išankstinį abonentu ar registruoto elektroninių ryšių paslaugų naudotojo sutikimą, o tiesioginės rinkodaros pasiūlymai esamiems klientams gali būti siunčiami tik laikantis ERĮ nustatytų sąlygų.

LIETUVOJE

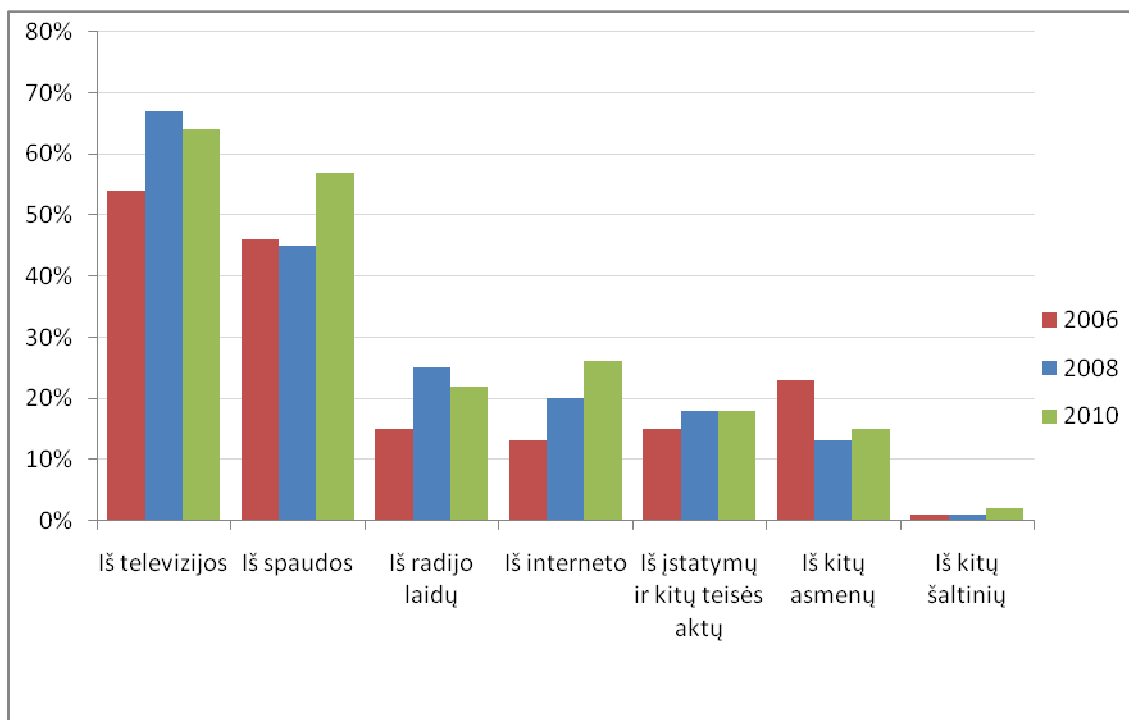
2010 m. Apklausa dėl visuomenės informuotumo duomenų apsaugos srityje apibendrinimas

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija), siekdama gerinti savo veiklą ir sužinoti visuomenės nuomonę apie duomenų apsaugą Lietuvoje, nuo 2006 metų kas porą metų užsako reprezentatyvią Lietuvos gyventojų apklausą. Šių metų rugsėjo 3-12 dienomis Visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras „Vilmorus“ apklausė daugiau kaip 1 tūkstantį Lietuvos gyventojų nuo 18 metų asmens duomenų apsaugos klausimais.

Remiantis apklausos duomenimis, paaiškėjo, kad per pastaruosius 4 metus Lietuvoje žinančiųjų apie įstatymų jiems suteikiamas teises asmens duomenų apsaugos srityje padidėjo - nuo 52 proc. (2006 m.) iki 74 proc. (2010 m.)

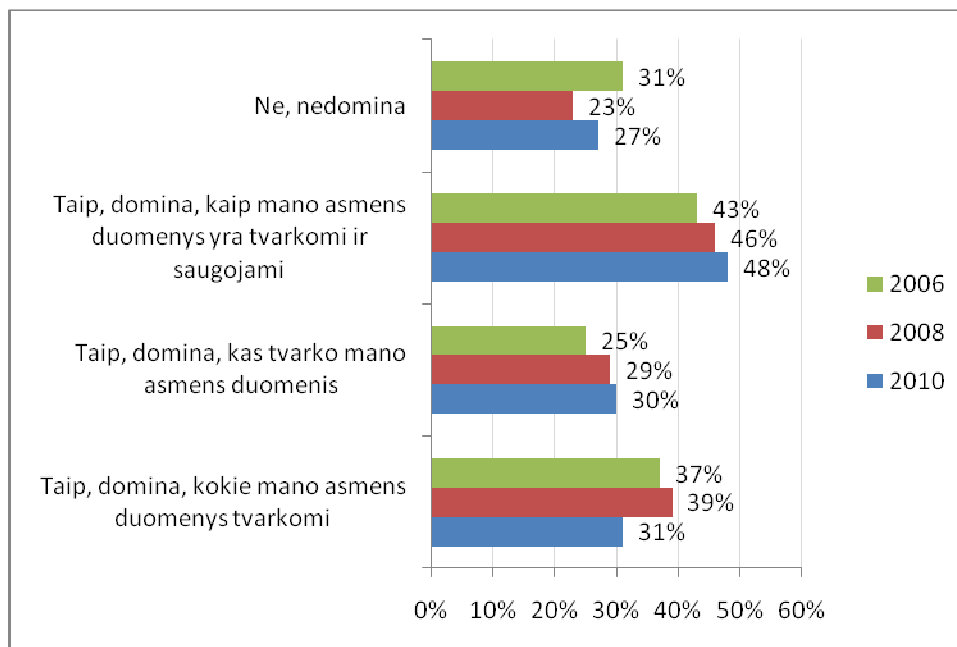
Beveik pusė šių metų apklausos respondentų (41 proc.) mano, kad informuotumas apie asmens duomenų apsaugą yra vidutinis, tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad per ketverius metus beveik dvigubai padaugėjo žinančiųjų, kad Inspekcija atsakinga už asmens duomenų apsaugą (2010 m. – 46 proc., 2006 m. – 26 proc.).

Kaip ir anksčiau vykdytose apklausose, taip ir šiemet apie Inspekcijos veiklą daugelis apklaustųjų sužinojo iš televizijos (2010 m. – 64 proc., 2008 m. – 67 proc., 2006 m. – 54 proc.) bei spaudos (2010 m. – 46 proc., 2008 m. – 45 proc., 2006 m. – 46 proc.).

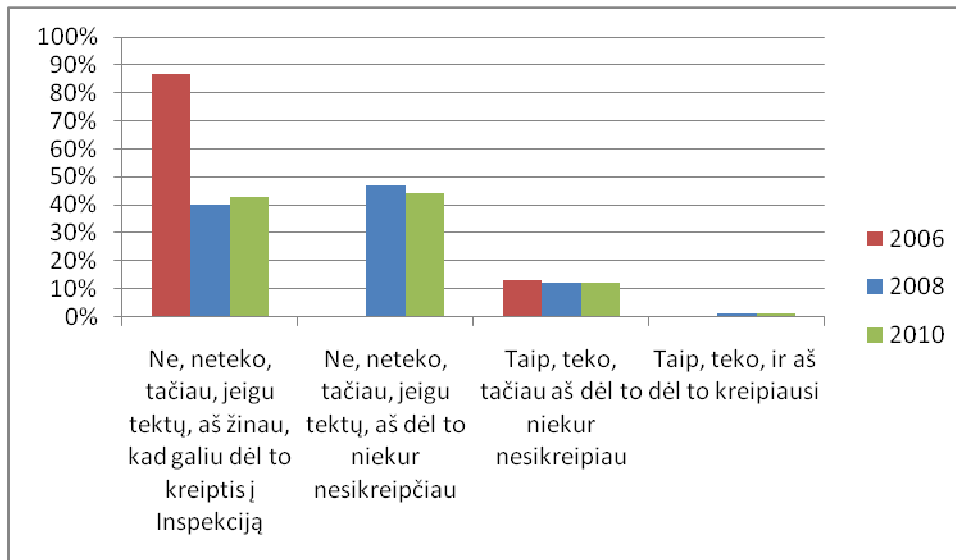
1 pav. Iš kokių šaltinių sužinojote apie Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklą?

Apklausa parodė, jog kiekvienais metais nors ir nežymiai, bet didėja Lietuvos gyventojų domėjimasis, kaip yra tvarkomi ir saugomi jų asmens duomenys. 2010 m. tokių yra beveik pusė - 48 proc. (2006 m. tokių respondentų buvo 43 proc.).

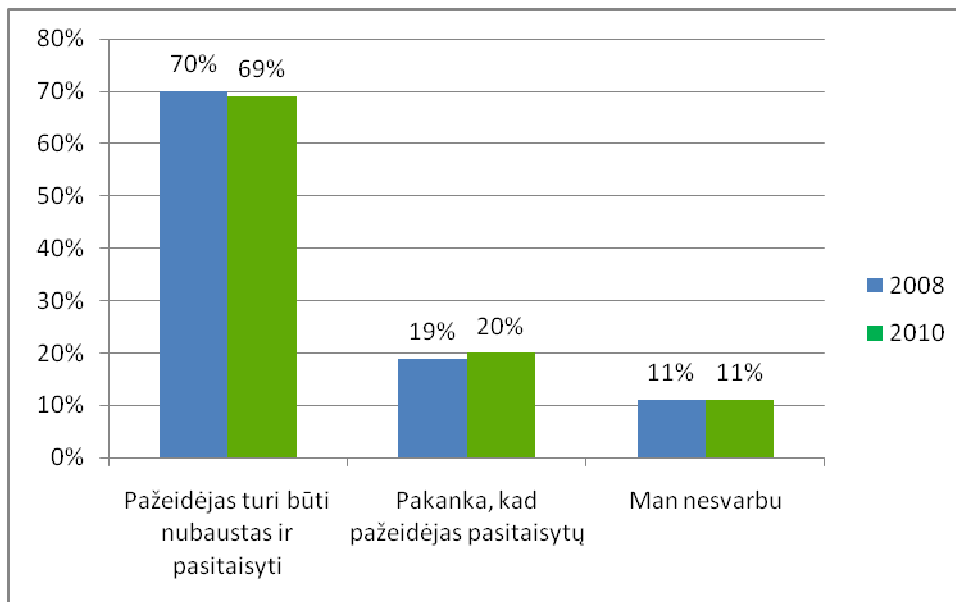
2 pav. Ar Jus domina, kokie Jūsų duomenys yra tvarkomi, kas juos tvarko, kaip jie tvarkomi ir saugomi?

2010 m. apklausos duomenimis, didžiajai daugumai - 87 proc. Lietuvos gyventojų neteko susidurti su neteisėtu duomenų naudojimu, (2008 m. tokių buvo 47 proc.) o jeigu ir tektų, tai net 44 proc. dėl to niekur nesikreiptų.

3 pav. Ar Jums teko susidurti su problemomis dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo?

Šių metų apklausoje dalyvavusieji (69 proc.) mano, kad asmens duomenų apsaugos reikalavimus pažeidę asmenys turi būti nubausti ir pasitaisyti. Manančiųjų, kad pažeidėjams pakanka tik pasitaisyti yra 20 proc.

4 pav. Ar Jums svarbu, kad pažeidėjas būtų nubaustas, pasitaisytų?

Net 77 proc. respondentų nuomone, griežčiausia duomenų apsauga turėtų būti tose įmonėse ir įstaigose, kurios užsiima finansinių paslaugų veikla, 57 proc. respondentų mano, jog griežčiausiai turi būti kontroliuojamos teisėsaugos ir teisėtvarkos veikla užsiimančios įstaigos, o 36 proc. paminėjo sveikatos priežiūros sritį.

Apklausoje duomenys rodo, kad kaip ir ankstesniais metais, taip ir šiemet, labiausiai Lietuvos gyventojai pasitiki Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SODRA). Net 70 proc. apklaustųjų atsakė, kad ši įstaiga tinkamai naudoja asmens duomenis. Panašų respondentų pasitikėjimą per pastaruosius 6 metus išsaugojo sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos (69 proc.) bei bankai (67 proc.)

Šių metų tyrimo rezultatai atskleidė, kad labiausiai nepasitikima greitųjų vartojimo kreditų bendrovėmis (51 proc.) ir telekomunikacijos paslaugas teikiančiomis bendrovėmis (mobiliojo ryšio, interneto ir kt.) – 46 proc.

2010 m. vykdyta apklausa parodė, kad 58 proc. apklaustųjų visuomenės informuotumą apie asmens duomenų apsaugą vertina kaip žemą, o 41 proc. kaip vidutinį. Inspekcija atsižvelgs į šią respondentų nuomonę ir rūpinsis, kad būtų ne tik tinkamai ginamos asmenų teisės, bet ir sieks, kad visuomenės informuotumas duomenų apsaugos srityje didėtų.

EUROPOS SAJUNGOJE

Susitikimai ir konferencijos

2010 m. rugsėjo 3 d. Briuselyje (Belgija) vyko Europos Sąjungos Tarybos Duomenų apsaugos ir keitimosi informacija darbo grupės susitikimas. VDAI jame atstovavo Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Barbara Jurgelevičienė. Darbo grupės susitikimo tikslas buvo išnagrinėti, įvertinti bei pateikti pozicijas Komisijos rekomencijai, kad Taryba įgaliotų pradėti derybas dėl Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų susitarimo dėl asmens duomenų apsaugos, kai tie duomenys perduodami ir tvarkomi nusikalstamų veikų, įskaitant terorizmą, prevencijos, tyrimo, nustatymo arba patraukimo baudžiamajon atsakomybėn tikslais.

2010 m. rugsėjo 20-21 d. Mančesteryje (Jungtinė Karalystė) įvyko XXII skundų nagrinėjimo seminaras. Iš VDAI jame dalyvavo Skundų nagrinėjimo ir tarptautinio bendradarbiavimo skyriaus vedėja Barbara Jurgelevičienė. Seminaro dalyviai dalinasi praktine patirtimi apie skundų nagrinėjimo svarbą ir procedūras jų šalyse, skundų nagrinėjimo reglamentavimą.

2010 m. rugsėjo 6-7 d. Berlyne (Vokietijoje) įvyko Tarptautinės duomenų apsaugos telekomunikacijose ir medijoje darbo grupės 48-asis posėdis. Šios darbo grupės veikloje dalyvauja daugiau kaip 40 šalių (žemių, ar kitų teritorinių vienetų federalinėse valstybėse) asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų, Europos Komisijos Teisingumo generalinio direktorato Duomenų apsaugos skyriaus, Europos duomenų apsaugos pareigūno, Jungtinių Amerikos Valstijų (toliau – JAV) „Homeland Security“ įstaigos, Federalinės prekybos komisijos, Informacinės visuomenės ir Medijos direktorato, akademinės visuomenės, gamintojų atstovai. Šiame posėdyje dalyvavo darbo grupės narė, VDAI direktoriaus pavaduotoja Rita Vaitkevičienė. Buvo apsikeista patirtimi apie kiekvienos šalies asmens duomenų apsaugos telekomunikacijose ir medijoje pažangą, diskutuojama dėl darbinių dokumentų „Dėl sunkvežimių duomenų apsaugos“, „Dėl stebėjimo technologijų naudojimo rinkodaros tikslais“, „Privatumas socialiniuose tinkluose“, „Geosrauto duomenys ir privatumas“ ir kt.

2010 m. rugsėjo 19-30 d. Valstybės departamento ir JAV ambasados Lietuvoje kvietimu, VDAI direktoriaus pavaduotoja Rita Vaitkevičienė lankėsi JAV. Vizito metu Tarptautinių svečių vadovavimo programos „Privatumas ir duomenų apsauga JAV“ dalyviai, Europos Sąjungos šalių narių, Europolo, Europos duomenų apsaugos pareigūno atstovai lankėsi Vašingtone (Kolumbijos apygarda) ir Raleigh (Šiaurės Karolinos valstija) kur susitiko su „Homeland Security“ įstaigos, Federalinės prekybos komisijos, Kongreso Atstovų rūmų, Teisingumo departamento, Šiaurės Karolinos universiteto Teisės mokyklos, „SAS“, „Intel“ ir kt. privačių juridinių asmenų bei valstybės institucijų darbuotojais. Šių susitikimų metu svečiai iš Europos buvo supažindinti su privatumo ir asmens duomenų apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais, pagrindiniais principais ir praktika.

Europos duomenų apsaugos pareigūnas prašo suprantamesnio duomenų apsaugos reglamentavimo Vidaus rinkos informacinei sistemai

Liepos 27 d. Europos duomenų apsaugos pareigūnas (EDAP), Peteris Hastinksas (Peter Hustinx), oficialiu laišku kreipėsi į Europos Komisijos Vidaus rinkos ir paslaugų generalinį direktoratą. Laiške aptarta tai, kas nuveikta ir ką dar reiktų atlikti pagal Komisijos ataskaitą apie duomenų apsaugą Vidaus rinkos informacinėje sistemoje (VRIS). VRIS - tai internetinis įrankis, leidžiantis šalims narėms lengviau bendradarbiauti tarpusavyje pritaikant vidaus rinkos teisinį reglamentavimą. Ši sistema apima ir asmens duomenų saugojimą bei dalinimąsi.

Laiške P. Hastinksas džiaugiasi, iki šiol padaryta pažanga ir skatina Komisiją ir toliau diegti asmens duomenų saugiklius, bendradarbiauti su šalių narių duomenų apsaugos institucijomis. EDAP taip pat prašo komisijos priimti naują teisinį instrumentą, kuris suprantamiau reglamentuotų duomenų apsaugą VRIS. Suprantamesnis teisinis reglamentavimas yra būtinas norint sustiprinti duomenų apsaugą VRIS. „Dabar ir visada iki šiol kalbėdami apie VRIS mes sąmoningai pabrėžiame tokio reglamentavimo svarbą“, - sako P. Hastinksas.

Suprasdamas sistemos sudėtingumą, taip pat būtinybę turėti praktinės patirties dirbant su VRIS, EDAP pritarė Komisijos pageidavimui problema spręsti nuosekliai. Ir nors iki šiol atlikta nemažai darbų, tačiau kitas žingsnis turėtų būti tokios sudėtingos sistemos teisinis reglamentavimas.

Atsako ES šalys narės: ar bankams ir kitoms kredito įstaigoms būtini duomenys apie asmens teistumą?

VDAI elektroniniu paštu išsiuntė paklausimus ES duomenų apsaugos institucijoms dėl duomenų apie asmenų teistumą tvarkymo bankuose, kreditų biuruose, kitose kredito įstaigose bei finansų įmonėse. Pateikiame jų atsakymus.

Slovėnija informavo, kad informacija apie asmens teistumą ar apie patraukimą baudžiamojon atsakomybėn nėra tvarkoma. Finansinės institucijos neturi jokio įstatyminio pagrindo rinkti arba teikti tokio pobūdžio informaciją. Slovėnijos duomenų apsaugos inspekcijos nuomone, aplinkybė, kad asmuo buvo teistas, neturi įtakos jo mokumui.

Airija informavo, kad šioje šalyje tik teisėsaugos institucijos turi išimtinę atsakomybę saugoti ir tvarkyti asmens duomenis, susijusius su asmens teistumu. Airijoje šiuo metu nėra jokių galimybių bendrovei ar kitam privačiam subjektui asmens mokumo vertinimo tikslais teisėtai tvarkyti duomenis, susijusius su asmens teistumu.

Latvija ir **Slovakija** informavo, kad bankai, kreditų biurai, kitos kredito įstaigos bei finansų įmonės Latvijoje ir Slovakijoje negali asmenų mokumo vertinimo tikslais tvarkyti duomenų apie asmenų teistumą.

Kipras informavo, kad jeigu Kipro bankai įtaria, kad asmuo gali būti išitraukęs į neteisėtą veiklą, bankai gali teisėtai tvarkyti duomenis apie jų teistumą, su tikslu užkirsti kelią pinigų plovimui. Be to, priimant asmenį dirbti į banką, kandidatas turi nurodyti, ar jis praeityje nebuvo teistas.

Švedija informavo, kad vadovaujantis jų teisiniu reglamentavimu, yra uždrausta įstaigoms, kurios nėra viešosios valdžios institucijos, tvarkyti asmens duomenis, susijusius su padarytais teisės pažeidimais.

Vyriausybė arba jos įgaliota institucija gali teisės aktuose numatyti šio draudimo išimtis, taip pat išimtis gali būti nustatomos ir individualiu atveju. Šiuos sprendimus Vyriausybė gali įgalioti priimti Duomenų apsaugos inspekcija, kuri taip pat gali priimti individualų sprendimą dėl atleidimo nuo šio draudimo.

Duomenų apsaugos inspekcija tik vienu atveju buvo nusprendusi atleisti nuo šio draudimo bankus, Švedijos bankų asociacijos narius, kuriems leista patikrinti, ar užsienio mokėjimo siuntėjas ar gavėjas yra registruoti OFAC sąraše. Kreditų biurams draudžiama tvarkyti asmens duomenis, susijusius su asmenų padarytais teisės pažeidimais be Duomenų apsaugos inspekcijos leidimo, o Duomenų apsaugos inspekcija savo praktikoje dar nėra davusi tokio leidimo.

Danija informavo, jog kreditų biurai gali tvarkyti tik tokius asmens duomenis, kurie savo pobūdžiu yra tiesiogiai susiję su asmens finansine padėtimi bei mokumo vertinimu.

Kalbant apie bankus ir kitas finansines institucijas, Danijos duomenų apsaugos agentūra neturi vieningo teisės akto, kuris reglamentuotų šį klausimą. Duomenų apsaugos įstatyme yra tik numatytas reglamentavimas, teigiantis, kad duomenis apie asmens padarytas nusikalstamas veikas ar kitą privačią informaciją, tvarkyti

galima jei duomenų subjektas yra davęs aiškų sutikimą, arba jei būtina šiuos duomenis tvarkyti dėl teisėto intereso, ir jei duomenų subjekto interesai nėra svarbesni. Tuo remiantis galima daryti išvadą, kad bankai ir kitos finansinės institucijos gali tvarkyti asmens duomenis apie duomenų subjekto teistumą tik su jo aiškiai išreikštu sutikimu.

Rumunija informavo, kad Rumunijos duomenų apsaugos įstatyme numatyta, kad duomenys, susiję su duomenų subjekto padarytomis nusikalstamomis veikomis, teistumu, duomenų subjektui taikytomis ar taikomomis poveikio priemonėmis, administracinėmis ar kitomis sankcijomis gali būti tvarkomi tik esant viešosios valdžios priežiūrai, įstatyme jiems įtvirtintų galių ribose, ir laikantis tokių sąlygų, kokios yra nustatytos specialiaje šios srities reglamentavime. Priežiūros institucija gali nustatyti ir kitus atvejus, kuomet minėti duomenys gali būti tvarkomi, bet tik su sąlyga, kad duomenų subjektui yra suteikiamos garantijos, užtikrinančios jo teises.

Italija informavo, kad vadovaujantis Italijos asmens duomenų apsaugos reglamentavimu, juridiniams asmenims (kreditų biurams, bankams, finansinėms institucijoms) asmens duomenų apie teistumą tvarkymas yra draudžiamas.

Kreditų rizikos vertinimų agentūroms aiškiai uždrausta tvarkyti teisminius duomenis ir leista tvarkyti tik tokius asmens duomenis, kurie yra tiesiogiai susiję su prašymais suteikti kreditą.

Bankams ir kitoms finansinėms institucijoms leidžiama tvarkyti teisminius duomenis esant ypatingoms aplinkybėms ir specifiniams tikslams ar esant „svarbiam visuomenės interesui“. Bankai ir finansinės institucijos gali tvarkyti teisminius duomenis tiek, kiek tai yra reikalinga patikrinti savo partnerių, direktorių valdybos narių, auditorių reputaciją ir patikimumą.

Prancūzija informavo, kad vadovaujantis Prancūzijos duomenų apsaugos įstatymu, kreditų įstaigoms nėra leidžiama rinkti duomenų apie klientų teistumą. Šie duomenys negali būti naudojami kaip rizikos vertinimo kriterijai.

Naujienu biuletenį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienu prenumerata“